

Els grups de jueus ultraortodoxos d'Israel voldrien que hi hagués separació de sexes als llocs públics; alguns, per a aconseguir-ho, han recorregut a l'assetjament de les dones i fins i tot de les nenes. Milers d'israelians protesten contra la influència creixent dels superreligiosos, i l'esvoranc que s'ha obert a la societat israeliana és com més va més fondo.

No era pas la primera vegada que assetjaven verbalment Doron Matalon quan tornava cap a casa. La jove soldada havia pujat a l'autobús un dimecres en una parada de prop de la base militar on servia. Poc abans d'arribar a la destinació, se li va acostar un home de 45 anys i li va dir que se n'anés cap a la part del darrere de l'autobús.

L'home demanava a Matalon que complís les normes tàcites establertes pels jueus ultraortodoxos d'Israel, ordres que exigeixen que les dones s'asseguin a la part posterior de l'autobús o voreres diferents dels que fan servir els homes.

Matalon, però, no tenia cap intenció d'acatar aquells manaments i es va negar a canviar de lloc, per principis, tal com va declarar al diari israelià *Haaretz*. I perquè la part del darrere de l'autobús anava atapeïda. L'home va començar a insultar Matalon, a tractar-la de puta, i de seguida se n'hi van afegir més.

El conductor va aturar l'autobús i va trucar a la policia. L'home, pare d'onze fills, va ser detingut i el dijous el van deixar anar amb una fiança de 4.000 euros. Ara no pot tornar a agafar l'autobús fins que no s'hagi dut a terme el judici.

Això és un incident aïllat, però demostra la divisió creixent que hi ha a la societat israeliana. Un 10% dels sis milions d'habitants d'Israel són ultraortodoxos, i una part d'aquest grup és extremista i militant. Si bé és cert que es tracta d'una minoria, mou molt d'enrenou i no para de créixer. Si a Tel-Aviv hi domina pràcticament el corrent radicalment occidental i laic, els ultraortodoxos intenten imposar la seva visió del món –i la separació entre sexes n'és un element bàsic– a la vida pública del país, com més va a més llocs.

Una confrontació de cultures a Terra Santa

Una dona planta cara a una colla de jueus ultraortodoxos, que han imposat la separació de sexes als autobusos d'algunes línies de Jerusalem, on fan seure les dones a la part del darrere. La imat-

Contenedors incendiats. El dijous 29 de desembre al vespre, els *haredi*, com són anomenats els ultraortodoxos, havien organitzat una manifestació a la ciutat de Beit Shemesh, a la part occidental de Jerusalem, per a fomentar el seu estil d'ordre social. Al darrer moment, es va prohibir i van començar els aldarulls. Van cremar contenidors, alguns dels congregats van llançar pedres i tres individus van ser detinguts. No es té notícia que hi hagués ferits.

Abans d'aquest incident, la ciutat s'havia convertit en una mena de símbol del conflicte social. Aquell dijous, milers d'israelians van sortir

ge fou presa el dia 1 de gener prop passat, dia de protesta contra aquesta discriminació.

al carrer a protestar contra un incident que s'havia produït, en el qual una colla d'ultraortodoxos havia escopit contra una nena de vuit anys que anava a l'escola, mentre la insultaven perquè consideraven que no portava una vestimenta prou decent. "Israel no és Teheran", deien algunes de les pancartes dels manifestants. Abans de la protesta, el president Shimon Peres havia demanat que hi hagués una àmplia participació.

Els incidents d'assetjament no s'han limitat a l'interior d'Israel. A Jerusalem també han escopit i apedregat dones perquè no duïen les faldilles prou llargues o el cap tapat. Efectivament, fins i tot els jueus religiosos han començat a oposar-se a aquesta tendència. Fa unes quantes setmanes, un rabí anomenat Uri Ayalon va engegar una campanya als mitjans de comunicació perquè es va adonar que havia canviat la publicitat més modesta i tot, fins al punt que enlloc no sortia cap dona: havien estat substituïdes per objectes o bé per models masculins.

"És la primera vegada a la història de l'estat d'Israel que passa una cosa com aquesta", va comentar a l'*Spiegel* Sergio DellaPergola, professor de demografia i d'història jueva a la Universitat Hebrea de Jerusalem. Fa uns quants dies, el primer ministre, Benjamin Netanyahu, declarava que era inacceptable aquesta intimidació contra les dones. Dimecres va dir al Parlament del país: "Israel actuarà contra el qui assetgi les dones, contra el qui assetgi les persones en l'espai públic."

Els conflictes recents, però, han posat Netanyahu en un compromís. Els partits religiosos són una part clau de la coalició de govern conservadora i la seva supervivència política depèn en part dels ultraortodoxos. DellaPergola diu que els extremistes religiosos són el "10% decisiu".

En crisi. Val a dir que quan es va fundar l'estat d'Israel es va concedir un estatus de protecció als ultraortodoxos. A fi de garantir el seu suport en la creació del país, el primer ministre israelià, David Ben-Gurion, els va atorgar molts privilegis. Foren eximits del servei militar i hom els va assegurar un considerable suport eco-

nòmic estatal perquè no haguessin de treballar i poguessin dedicar el temps a estudiar els textos religiosos.

Els experts donen explicacions diferents a la darrera onada de radicalització. El rabí Uri Ayalon afirma que els ultraortodoxos viuen una crisi. "Internet, el mercat laboral i els mitjans de comunicació han situat els joves davant d'unes influències terribles, de les quals els pares els volen protegir. La feblesa els fa més militants", diu Ayalon.

Mordechai Kremnitzer, de l'Israel Democracy Institute, opina que els problemes recents són un resultat de la demografia i d'un augment relatiu del poder dels ultraortodoxos. Els *haredi* tenen de mitjana tres vegades més fills que les altres parelles. I, tot i no constituir més que un 10% de la població, aproximadament un 25% dels alumnes de primària procedeix de famílies ultraortodoxes. Per això, segons Kremnitzer, tenen "més influència que mai" a la coalició de Netanyahu.

Més violència a l'horitzó? Ayalon i Kremnitzer coincideixen en el fet que les negociacions amb els palestins i l'abandonament dels assentaments de la franja de Gaza del 2005 també han radicalitzat els ortodoxos. L'una cosa i l'altra els ha aclarit que la seva perspectiva —la d'una Gran Israel aconseguida mitjançant els assentaments— ja no és possible. "La tornada a un suposat judaisme autèntic s'ha convertit en una ideologia de substitució. Els diversos corrents religiosos ara lluiten per a demostrar qui és més purità", diuen els experts.

DellaPergola tem que hi hagi més violència i agressions si Netanyahu no demostra clarament quina és la seva postura. Ja han promès sancions més dures contra la discriminació de les dones. Però el responsable de la policia d'Israel té por que amb això no n'hi hagi prou. Voldria que els rabins d'Israel s'ajuntessin per a denunciar aquesta radicalització. Ara com ara, però, sembla força improbable un pas com aquest.

Lena Greiner i Gil Yaron

© Der Spiegel

Traducció de Carme Geronès